

פ ר ו ט ר ק ו ר ל סס' 81/א

טישיבת ועדת הכספיים, סיום א', כ"ח באדר תשס"ז
(11.3.56), בשעה 10.45

ברכמים: חברי הועדה: י. גורי - היו"ר
י. בדר
א. בהיר
ז. צור
ז. סוזאייב
א. הרצפלד

טוזמנים: מר עילם - המנהל הכללי של משרד העבודה
מר ארנון - מנהל אגף המקציבים במשרד האוצר
מר קסלר - מטעם משרד האוצר
מר ברזילי - מטעם משרד האוצר
מר בזק - מזכיר הועדה

סדר-היום: תקציב משרד העבודה לשנת 1956/57

היו"ר י. גורי: פותח את הישיבה.

(קורא פירוט סעיפי התקציב)

ברצוני להזכיר לחברי הועדה שעשינו בירור
סקיף ורחוב בעניני סיכון בקשר לדיון בתקציב הנוסף. ברור שאנחנו
צריכים להטנע ככל האפשר מחזרה על אותן שאלות ומשפיעת אותן השונות.

י. בדר: יש לי רושם שיש תקציבי פיתוח אחרים הנמצאים
ברשות משרד העבודה, נוסף לסיכונים.

מר עילם: יש עוד: עבודות ציבוריות.

י. בדר: וכבישים?

מר עילם: השנה יש שני אלטנטיים: סיכון ועבודות
ציבוריות. בתקציב הפיתוח נעלם אלטנטי אחר:
חברות ציבוריות והסכום שמופיע הוא לגמרי התחייבויות ולא לעולה חדשה.

היו"ר י. גורי: אנו נעבור גם על עבודות ציבוריות.

(קורא פירוט סעיף עבודות ציבוריות)

אנו נעסוק בתקציב הרגיל, חלקו של משרד
העבודה בתקציב הפיתוח ועבודות ציבוריות.

פדוע "עין גדי" הפך ל"בית הגדי"?

א. בהיר:

בית הגדי נמצא באיזור טובל. בעמוד מס' 300 נפלה טעות, "בית הגדי" צריך להיות

סר עילם:

"עין גדי".

מתחיל מאנליזה של אותן אינפורמציות הנמצאות בדברי ההסבר (עמ' 312).

י. בדר:

א) פעולות שנמשכות בשנת 1956/57 לגבי עבודות דחק הייתי מבקש אינפורמציה מהו המצב לטענה של האבטלה, לפי כל הקטגוריות שלה. אני מבקש הסבר גם בנוגע לסכום עצמו, 8 מיליון ל"י, לאור דברי שרת העבודה בכנסת. איך זה יספיק על הפלחמה לחיסול האבטלה? כיוון שאנו חיים כעת במצב שקוראים לו "מצב אירום", הייתי רוצה לדעת מה יכולה להיות ההשפעה של צרכי המצב הזה? גיוס, מעסקה נוספת בבניית מקלטים וכו' על מצב האבטלה? האם אין ביכולתו של משרד העבודה לעשות דבר של מסס כדי לזרז את הכנת המקלטים - גם צי-בוריים וגם מקלטים בטחתי המזרחיים - לאורך העובדה הטעניבה שהמגבון אשר בידינו נמצאים כעת תפקידים אלה, בעיקר הרשויות המקומיות, כנראה אין להן די סכומים ואמצעים בכדי לזרז עבודות אלו?

ב) "מדידות והסדר קרקעות": מהי מידת

השיתוף הפעולה עם משרד המשפטים בקשר להסדר קרקעים? שאלת המנהל: מהו המצב בנוגע להסדר קרקעים בגליל? דווקא בימים האחרונים הגיעו אלי תלונות מכל הווסבים ערביים שהם מסס מפקדים לגורל רכושם. אני מניח שאיש זה אין לו יסוד, אבל זה יוצר מצב פסיכולוגי מסויים ומביח חושב שהסדר קרקעים במקרה זה הוא דבר חשוב מאוד.

ג) תוספת שכר; תוספת זו נפרדת מהתוספת

היוקר והתוספת הדרגה. לפי איזה בסיס נקבע אותו זה: שליט, 50%, 56%, ולפי איזה דירוג של העובדים?

ד) צמצום העבודות להגברת התעסוקה.

אני מבין שזהו התקציב שביתן לתעשייה וכו'; מהי הפדיניות מהחורי הצעד הדרסטי הזה? האם אדוני הושב שזה יוסיף לטיפול בתעסוקה באופן פרודוקטיבי?

ה) רכישת ציוד וכלי רכב: מה אדוני

חושב על ההחלטה בסעיף זה לאור מצב החירום? בקשר עם כך הייתי מבקש אינפורמציה על הצעדים שנעשו או לא נעשו כדי להבטיח הספקת טים לשתיה לישובים, באופן אלטרנטיבי לפתקנים, בשעת חירום?

שאלה זו אינה נוגעת לי. זה נוגע למשרד החקלאות, משרד הפנים ומינהל המים.

סר עילם:

בעמוד 341 בדברי ההסבר נפלה טעות, סיכום ס"כ מספר העובדים בשנת 1955/56 צריך להיות 2106 ולא 2906.

י. בדר:

בזמנו, בשנת 1948, אגף כוח העבודה במשרד העבודה היה אגף חשוב מאוד. אני מתפלל לי שחשיבות זו יכולה לחזור שוב, במסקל נוסף בשעת חירום; הייתי רוצה לדעת האם המגבון הקיים מספיק, לאור האספקט הזה, ומה עומדים לעשות בענין זה?

ו) היה איזה סכום בטכון לפיריון עבודה,

עובד חשוב התפטר. אני מבקש אינפורמציה בענין זה.

ז) אשר לשיכון: אמנם שמענו מינוחהפסיה די רחבה סמוך עילם, אבל מינופורטציה זו איננה שסתלבת בתוכניות חלל ימנבי רואה ציבורי הסבר. יתכן ומינבי סתמצא בהדלל בין שנות התקציב לבין שתי התוכניות, אבל בכל זאת אני רואה להגביל ומני שואל: כמה יחידות נבנו לשיכון עולים עד ה-1 בינואר השנה וכמה יחידות גמרתם עד הגמר עד ה-31 בסרט? מהי התוכנית לשנת התקציב גרידא? מה ישאר לבניה על יסוד המנחה להעליה תהיה כמו שהתפסלה הכריזה עליה? אדוני יסכים אתי שבנוגע לשאלה הראשונה יש לראות את הצריפותים והצריפיים הימנבים בתור סידור זמני בלבד ולא בתור שיכון.

ח) הוא הדין בנוגע לשיכון עממי ומימון חסכון לבנין: מה אתם עומדים לבנות בשנה זו?

ט) שאלת ששנה לשתי שאלות אלו: מה נעשה, מה צריך לעשות ומה ייעשה בכדי להבטיח מקלטים לכל התושבים, ומני כולל בזה שיכון העממי, שיכון עולים, אני כולל בזה באופן מיוחד את שכונות הארויפויים שבהן הבעיה היא יותר חמורה מאשר לגבי בתי-אבן או בטון.

א. באיר: אומרים שזה להיפך.

י. בדר: עבודות ציבוריות. באיך מידה אתם מפעילים כוח אדם בטקום כוח סכני, בכל העבודות האלה, בכדי להוסיף ימי עבודה מעל החישוב הסכני-המשקי גרידא? מה צריך לעשות בכדי להבטיח לאנשי הפעברות, וליתר האנשים העובדים בעבודות דחק, לפחות 4 ימי עבודה בשבוע? איזה סכום דרוש ומה הן האפשרויות? אני שואל על 4 ימי עבודה לפחות שהייתי רוצה לשמור על 5 או 6 ימי עבודה.

יא) על שולחן הכנסת סוכנים חוקי עבודה, על שירות העבודה, חוק הסכטים קיבוציים, חוק סכסוכי עבודה; המעתי לא פעם מנציגי הממשלה, שכל חוק נוסף מחייב תוספת מנגנון ותוספת ממעיים. כיוון שאוקייה אלה, לפי המסוער, יכנסו לתוקף בשנת התקציב הבאה, הייתי מבקש מינופורטציה איך יכול להשפיע דבר זה מוספת עובדים ותוספת מוצאות?

יב) הפחתות. יש שני דברים ממני מבקש הסבר עליהם: א) הפחתת גביה מהלונאות. חשבתי שכל ההלונאות מתרכזות במעייים אחרים...

סר עילם: אלה הלונאות ללוסדי מקצוע, לא לפעולות כלכליות.

יג. בדר: יש לי שאלה לד"ר ארנון: איזה גביה על חשבון הלונאות נעשית על ידי הממשלה, נוסף על אותה גביה הסופיעה בתקציב המדינה?

סר ארנון: זוהי קרן לחינוך מקצועי.

יד. בדר: אם כך, אני מבקש רשימה של כל הקרנות. קרן זה לא כסף.

יז. בדר: ב) הכנסות הסכון המפעלים; איזה סכון זה? הכוונה היא לסכון לפיריון העבודה.

סר עילם: לפי בקשת ועדת הכספים מופיע כל הסכום בתקציב.

יח. בדר: אילו היה כתוב, הסכון לפיריון העבודה לא הייתי שואל, אולם כתוב רק, הסכון.

י"ג) האם נעשים איזה צעדים במשרד העבודה

כדי לצמצם את הסובבון?

י"ד) אינון סקצוועי. למה אינון זה נמצא במסגרת משרד העבודה ולא במסגרת משרד החינוך והתרבות? מהי עמדת המשרד לגבי תוכנית משרד החינוך והתרבות על הכנסתו של אינון סקצוועי בכל בתי-הספר היסודיים בשתי כיתות?

אני מבין שלא רק משרד החינוך מטפל באינון סקצוועי, יש כל מיני מוסדות מסלכתיים וציבוריים, ואפילו פרטיים, מטפלים בזה. הייתי רוצה לקבל תמונה מלאה, או רשימה מלאה, מי מטפל באינון סקצוועי?

טר עילם: יש רשימה מפורטת בדברי ההסבר (ע"פ 326 - 328).

י. בדר: בהזדמנות זו ברצוני לשאול: האם אינון מושב-טר עילם, מטבחינת החסכון והיעילות היה כדאי לרכז את עמדת כל המוסדות ברשת אחת ואחידה, ומה היה אז החסכון, מטבחינת מטפי הציבור, לא רק מטבחינת מטפי הכדינה?

ט"ו) ברצוני להעיר הערה על מחלקת הפדיונות-הרשתי לעצמי להזמין ספות מחלקה זו, 1:100,000, וכספיהלתי אותן הופתעתי בעימות:היתה זו עבודה יפה ונקיה. גולם הצטערתי כשרשיתי שבנוגע לפרוכזי הארץ אין עד היום ספות עבריות ואחידות. נעשו תיקונים בצבע משרד על גבי ספות ישנות.

ט"ז) ברצוני לשמוע משהו על כבישים חדשים בנגב, על מה שקוראים "כביש החוף", שרק בחלקו נבטר, וכן על כבישים עורקיים בהרים, לדווקא הם, לדעת, נמצב קצת טרונח.

ו. צור: אני רוצה לשאול כמה שאלות בענין ההכשרה הקצוועית.

א) באיזו סידה משרד העבודה משתתף בהקציה ההכשרה הקצוועית? באיזו סידה נדרשים החניכים להשתתף, או באיזו סידה משתתפים, במוסדות שהם מחוץ לערים הגדולות?

ב) מהו הענין של משרד העבודה להקציב כספים להכשרה קצוועית?

ג) ישנה קרן סטיפודיות לתלמידי בתי ספר קצוועיים, משותפת עם הסוכנות היהודית; בידי מי נמצאת הקרן הזאת, מיהו המטונה ולפי איזה עקרונות היא מקציבה את הסטיפודיות?

ד) לבתי-ספר ערב, קצוועיים, לנערים עובדים אני טוצא בסך הכל 25 אלף ל"י; האם בתוך כלל הסכום להכשרה קצוועית סכום זה אינו קטן מדי?

ה) אשר להכשרה קצוועית, באיזו סידה היא גם באיזורי התישבות?

ו) הקצבה לספרי לימוד: איזה ספרי לימוד הם אלה? האם ישנה תוכנית לכך?

ז) בעניני שיכון. שיכון עממי וציבורי: האם ניתן לדעת מהו הסכום הסופי שאגף השיכון הקציב להלוואות למשתכנים לשיכון עממי? אני רוצה לדעת כמה הקציבו ליחידה ולכמה שנים, והאם ישנה איזו סטימטיקה, מי הם המשתכנים, כמה שנים הם בארץ, ומה הם טובי המשתכנים בשיכון העממי ובשיכון הציבורי?

ח) בקשר עם השיכון במסך הקיבוצי והשיכון במסגרת התנועה מן העיר אל הכפר: בכמה הזדמנויות דובר על כך שהמסך הקיבוצי במיוחד נתון במצב קשה מבחינה כספית. לי נראה כאחד הגורמים גם ענין השיכון והתנאים של מימון השיכון. ברצוני לשאול: מדוע נקבעו תנאים מיוחדים בעבר - ויש לי הרושם שהם ייקבעו גם לקראת השנה הבאה - למסך הקיבוצי? אני רואה שלשיכון לעליית הנוער לוקצבים 2,000 ל"י ליחידה. מטעמי שהקצבה זו לא תהיה בתנאים המקובלים, אני שואל: מדוע מקציבים רק 2,000 ל"י ומדוע סכום זה ניתן בתנאים כספיים מיוחדים, יותר קשים, מבחינת הזמן והריבית?

אשר לשיכון במסגרת התנועה מן העיר לכפר, כולל את הקליטה במסך הקיבוצי, אינני מוצא בתקציב כל סכום, מרט להקצבה ל-200 יחידות שזהו שלב ד' של השלטה של דבר שהיה. מהי התוכנית כדי לתקן דבר זה?

א. הרצפלד: א) האם נכון הדבר שבקשר לתנועה מן העיר אל הכפר, תוכנית זו כלולה בתוכנית של המפעל חסכון לבנין?

ב) באיזו מידה המפעל חסכון לבנין יוצא לפוע השנה כפי שהובטח? אני מבין שהתשובה תהיה חיובית, שמתחילים, זו תהיה גם התשובה בקשר לשיכון במסגרת התנועה מן העיר אל הכפר, אבל אם זה לא יהיה, אז נשארו לגמרי מחוץ לכל שיכון.

אמנם זה כ"כ בדר מדבר יחד אתי, אבל בלבד הוא חושב שאם משרד העבודה יתשלם השנה, זה יתן לו הזדמנות לבקר ולהוכיח ואינני רוצה לתת לו הזדמנות נוספת. אילו הייתם מוסיפים לכל הפחות עוד אלף, היינו מחסלים את הפרשה הזו. והפרשה הזו היא כארבע מאות.

במידה שאנחנו מסלמים השנה חוב, על חשבון השיכון, בסך 36 מיליון ל"י, אם תוסיפו עוד אלף יחידות זה 4 מיליון ל"י. אילו הייתי במקומכם הייתי מקבל הצעה זו בסתי ידיים, כי אחרת תשלמו ביוקר בשנה הבאה בעד אותה דירה. היא תעלה באלף לירות יותר.

ג) יש עוד סעיף שהוא לגמרי עלוב, שיפוצים בסוסי עולים ובלגריה. ענין השיפוצים הוא סציה בשביל המוצר, אם הוא יעשה זאת היום. לתקן פירוש הדבר לא להוסיף שום דבר, אבל צריך לסדר את התקרה, את החלונות וכו'. היום המתליטב רואה שהבית הולך לקראת חורבן ואינו רוצה להוסיף דבר. אם אנחנו נתקן את הבלוקון, המתליטב יביט עליו כעל דבר קבוע. אחרת בעוד שנה סבתיים תצטרכו לבנות בניינים חדשים במקום הבלוקונים ואת הבלוקון הנוכחי המתליטב יעשה לטחטן. ז.א. שבמקום אלף ל"י נצטרך להשקיע ארבעת אלפים ל"י. לכן אני שואל את מר עילם, האם הוא רואה את הנוכלד, שטחר יצטרך לשלם על כך ביוקר, ועכשיו אני מבקש סתם קטן? אני מבקש 2 מיליון ל"י, ואני אוסיף עוד 2 מיליון מטקורות אחרים, לירה כנגד לירה. אז נוכל לתקן 4 אלפים בלוקונים, ז.א. שבמסך שלם שנים הבלוקונים האלה יקבלו תוספת מעצמם. אני אומר בכל הרצינות: תעשו את הדבר הזה ואתם מקפחים כסף רב בכך שתגרמו בי אדם זה יתיחס לדירה הזאת כאל דירת-קבע.

ד) כאשר יסבנו יחד אסרת, בקשר למלקטים, שנוכל לנצל מעט עבודה באותם המקומות שיש צורך בהספקת תעסוקה. האם זה בטחיות או לא, האם במסך החדשים האלה אנו נצלנו אפשרויות אלו? אני יודע שהתחילו לעבוד במקלטים, הכנסתי זאת בחשבון. מישהו חשב שישיג מיליון ל"י, מסתו חלה שישיג חצי מיליון ל"י, אני רוצה לדעת באיזו מידה אנו שומרים על הטענה, בכדי לספק יותר מקלטים בהתיישבות החקלאית?

ה) כבישים פנימיים בישובי עולים. הטוב הוא כזה, שיש ואורך הכביש הפנימי הוא לפעמים יותר גדול מאשר כביש הגישה. כביש הגישה קיבל, פחות או יותר, תעודת אזרחות ועושים זאת. אבל מה בנוגע לכבישים פנימיים? יש לפעמים שאורכם מגיע ל-2.5 - 3 ק"מ.

טר עילם: יש גם 4 ק"מ.

א. הרצ פלד: אני מתכוון לישובים הנמצאים על גדות כנרת, ואני יודע מה זה עלה לנו. הסנה. פשוט אין קטר. מבחינה בטחונית זה בודאי הורס ישובים אלה, אבל גם מבחינה כלכלית זה הורס. אנ יודע שתגידו לי שאין תקציב, אני בכל זאת חושב שלא יכולים להשאיר גורם כזה מחוץ לתקציב. אני מבקש: תנו לי אלק ואני אשיג טוב לירה נוספת כנגד כל לירה שתיתנו. אני אשיג כסף זה במקורות שונים: בטוכנות, בבנקים וכו', מסום שהמתיישבים מוכנים להשתתף. כביש פנימי גם טסנה את פרצופו של הישוב.

טר ארנון: באיזה סכום מסתכמות כל תביעותיך?

א. הרצ פלד: ב-6.5 מיליון ל"י.

ז. סוזאניב: אפשר ליאול שאלות בלי סוף, ובאמת לא באשמת, מפני שרק כדי לדון בתקציב מסרד העבודה צריך להקדיש כמה שבועות. אולם לא אעשה זאת עכשיו.

א) סיכון. מראש אני מבקש מליחה ומבקש שלא תאמרו לי שזה כתוב בדברי ההסבר. יש תקציב ויש עבודות, אני רוצה שתאמרו בדיוק מהו היקף העבודות המסוער בשנת 1956/57, מה שזה אתם עושים לסלם הסנה ומה ישאר לשנים הבאות. מהתקציב של הסנה הזו מה למעשה תסלמו בעד עבודות שכבר גמרתם, כי שזה לא מתווסף שום דבר.

א. הרצ פלד: 36 מיליון ל"י.

ז. סוזאניב: האם זה בעד עבודות שנגמרו עד ה-1 בספטמבר? מה תעשו בפועל במסך הסנה, כמה ישאר לתשלום בעד עבודות שצריך לבצע הסנה בתקציב של הסנה הבאה?

יש רשימה של תוכניות (בע"מ 568). האם מתוך 36 מיליון, מהסכום לסיכון עולים - הצעת תקציב 10 מיליון ועוד 7 מיליון - ישאר עוד, ואם כן: ישאר כסף או עבודות? כאשר אתם דוחים טבעה מיליון ורבע, אתם דוחים תשלום או עבודה?

אתם מזכירים כאן עבודות המבוצעות על ידי המחלקה לעבודות ציבוריות; האם עבודות אלה המחלקה טסס מבצעת?

טר עילם: עבודות אלה מבוצעות על ידי קבלנים. יש לנו רק מנגנון של תיכנון והסגחה.

ז. סוזאניב: ב) בקשר לכבישים: מדוע טיב הכבישים הוא כל-כך רע? למשל אותו כביש שאנחנו, חברי הכנסת, מרגישים, הכביש לירושלים, אני מתכוון לקטע מרמלה והלאה. כביש זה נסלל אחרי שהיה לכם כבר בסיון. האם לא רצוי יותר לסלול כבישים בעלי טיב מעולה יותר, והרי בסופו של דבר זה יהיה יותר זול?

ג) גטר על הירקון: לפני שנה היה סכום גדול; בכמה יעלה הגטר בסך-הכל?

טר אילון: 800.000 לירות ועוד כמה עשרות אלפי-לירות.

ז. סונזאייב: (ד) הטכון לפיריון העבודה: מסדרים קורסים, מסדרים דווקא קורסים טובים, אבל השתוממתי לטנוע על קורס שעורכים עכשיו באהלו. כמה פקידי מטסלה קיבלו הזמנה להשתתף בקורס ונתבקשו לשלם כ-30 לירות ליום לאיס. אני אושב שגם אם ישנה הצדקה לסכר גבוה, למסל אם מוזמינים טרצים טיוחדים וכו', ואלה קורסים לא רק לפקידי מטסלה אלא למנהלי בתי-חרושת, הרי דריסת הוצאות בטכום כזה מכניסה רווח של דטורליזציה. טטעתי זאת טפקיד טטסלת טהוזמן להשתתף. הוא התטרטר וטרר לי טאמר להם: לקורסים אלה מוזמינו טיליזברים טאטריקה.

(ה) לבנינים טטסלטיים טוקצב טכום של 200,000 לירות. אני טבקט הטברים על כך. ברצוני להעיר כאן דרך אגב, טבנין טטרד האוצר בקריה בירוסלים הכניס גם כן לא טעט רווח של דטורליזציה. האוצר צריך היה לחטוב טלוט פעמים לפני טחוא הולך להקים בנין כה טפואר בירוסלים, ולהוציא כל-כך כסף, בזמן טחבר-הכנסת הרצפלד דורט כסף בטביל הטעברות. אינוי אומר זאת לשם דטגוגיה, אבל לכל אחד יש קצת רגט וטכל. כלום לא יכלו לנהל את עבניי האוצר בבנין היסון? ודווקא האוצר צריך היה לעטות זאת לטהוא הוא הטטיף לטטרדים טחרים?

הינ'ר י. גורני: בלבי אני טסכים אתך, אבל אני יודע טזה נעשה גם על אחריותו של חבר-הכנסת סונזאייב.

זלסטוןזאייב: אבל טותר להעיר טזה לא כטורה. כרגע אני מדבר בטם כולם. יש דברים שלגביהם טולנו

י. בדר: אין לי כל חלק בבנין זה.

ז. סונזאייב: כמה עלה, דרך אגב, בנין האוצר?

טר אילון: טעיה זה אינו טופיע בתקציב טטרד העבודה.

הינ'ר י. גורני: זהו טעיה טיוחד בתקציב הפיתוח. יש טעיפיים טאינם צטודים לטטרדים, כל אלה צטודים לטטרד האוצר.

ז. סונזאייב: (ו) איגודים טיתופיים: טדוע טעיה זה טופיע בטטרד העבודה? בדברי ההטבר כתוב: הטחלקה נוקטת טטצעים לטטירת הוראות הטטסלה בנוגע לבזילות האטצעים וטדיניות האטראי. האם כל זה צריך לעטות טטרד העבודה? כלומר, כל ההטגחה על הקואופרציה נטצאת בטטגרת טטרד העבודה. עוסקים גם בפירוק קואופרטיבים טחדלו לפעול. אני טבקט לקבל חומר על הקואופרטיבים, איזה טהם חדלו לפעול, איך פועלת קואופרציה עצמאית? כן אני טבקט לדעת טיהו האטראי בטטרד העבודה, האם הפעולה טתקדמת ואיפוא הן בקודות התורפה?

(ז) עבודות להגברת התעסוקה בתעטיה. טה יש הטנה, או לא נטאר כלום?

טר עילם: טכום של טלוט-רבעי טיליון ל"י טהועבר לטטרד הטטחר והתעטיה. הטיפול טטותף, הכסף נטצא טם.

ז. סונזאייב: (ח) טיכון צבא הקבע. זכרו על טדרי הטיכון, אני טבקט חומר על כך. יש אנשים הנטצאים בצבא הקבע, בונים להם בית, אחרי כן הם עוזבים. האם הבית נטאר רכושו של אותו אדם, טעזב טת הצבא, או חוטבים להטאיר את הבית כרכוש הצבא, ולהטאיל אותו לטיטוט לאדם הנטצא בצבא כל זמן טהוא נטצא בו? האם אדם חושבים לנהוג בעתיד לפי טיטה זו טהבית יהיה רכוש הצבא ויעטוד לטיטוטן של איש הצבא טטורת טכום טטויים?

א.א.

ועדת הכספים,
11.3.56

ט) לשיכון סטודנטים אין כל סכום.

גם לפני שנה לא היה.

טר עילם:

האם אי-אפשר לעשות משהו לשיכון הסטודנטים בירושלים? אני הייתי עושה זאת לפני בנין

ז. סוזאייב:

משרד האוצר. האם אי-אפשר היה להקים איזו קרן? לפני שנת יום הוקצב סכום של 40,000 לירות. אולי בונים מתוך קרנות אחרות, ככל-מקום אני מבקש הסבר על כך.

י) תעסוקת בית. ידוע לי שהגב' דיין

מטפלת בחלק מהתכניות.

בכולן.

טר עילם:

אני מבקש לשטוע אין מתפתחת פעולה זו, איזה סכום מרווחים המועסקים, מהי פרנסתם,

ז. סוזאייב:

האם זה נכסה את ההוצאות, האם סכר-העבודה משלמים יש בו חלק מפכירת התוצרת, כמה מקבלים ביום במטוץ, איזה חלק של תוספת פרנסה מהווה הכנסה זו?

יא) קורסים עיוניים לחניכים. האם פעולה זו קטורה למוסדות, או יש קורסים של משרד העבודה?

טר עילם:

הכוונה היא לבתי-ספר ערב, בשיתוף פעולה עם משרד החינוך.

יב) הוצאת ספרי לימוד. האם משרד העבודה צריך להוציא ספרי לימוד? משרד החינוך

ז. סוזאייב:

בוודאי שצריך להוציא.

משרד החינוך מוציא, לא בשטח החינוך המקצועי.

א. בהיר:

האם למשרד החינוך יש הוצאת ספרים?

ז. סוזאייב:

לא.

טר ארנון:

הסכום הזה אינו מוקדט לו וצאת ספרים, צריך לתרגם ספרים מסוייטים ולהוציא אותם.

טר עילם:

אלה ספרי-עזר ללימודים.

יג) בקשר ליבוא. אני מבין שיש יבוא בשתי מסגרות.

ז. סוזאייב:

אגף השיכון מביא לעצמו ובשביל הסוכנות וההתיישבות חוטר בנין וציוד כבד ל.ס.ע.צ.

טר עילם:

האם כל היבוא מתפרסם בחוברת משרד המסחר והתעשייה, או יש חוברת שלכם? האם היבוא שלכם

ז. סוזאייב:

מותאם לפדיניות משרד המסחר והתעשייה? זה עתה הכריז שר המסחר והתעשייה על ליברליזציה, אח"כ נבהל ואמר - בורסליזציה. האם קיימים מכרזים, מה היא השיטה, למי אתם נותנים רשיונות יבוא? האם אתם קונים בעצמכם ואינכם נותנים רשיונות יבוא או אתם מפרסמים מכרזים? האם יודעים מה אתם עומדים לקנות והאם ישנה התחרות?

טו) בשמעו לא פעם תלויות על התשלומים שלכם לקבלנים ולקבלני משנה, שכאשר אין כסף אתם משלמים בחומרים בטחיר, דמפינג לשוק. האם קרה הדבר והאם אתם רואים בזה שיטה?

מר עילם: לא קרה אתמול ולא היום. אקווה שלא יקרה גם מחר.

ד. סוואייב: טז) בקשר לעבודות שאתם מוסרים במסגרת העבודה, בכמה הייתם טעריכים היום את החובות בעד עבודות שכבר בוצעו ואיך מתחלקים חובות אלה? לסי הם החובות האלה, לקבלנים הגדולים? מפני שאם אתם אינכם משלמים לטישהו, הוא גם אינו משלם הלאה. מהו היקף החובות שלכם?

יז) מפעל החסכון לכנין. התחלת הבנין נקבעה לשנת 1957; האם בשנת 1956 לא יתחילו בבניה, או בכל זאת יעשו משהו? הייתי מבקש פרטים על סך הכל של חסכון מסך כל סכומי החוסכים. אמנם נתקבלו 10 מיליון ל"י עד ה-3 בינואר, אבל איזה חלק מסכום זה טהורה חסכון טמט של הנרשם ומהו החלק שאיננו חסכון, אלא שהחוסכים קיבלו הלוואות, מקופות וכד' מהי הערכתכם, כי הסטרה היתה עידוד החסכון ולא שהעובדים יקבלו הלוואות.

א. בהיר: לפי תוכנית העבודה שבוצעה בסכום של 156 מיליון ל"י נשאר, אחרי ה-1 באפריל 1957, חוב של 19,840,000 ל"י. הסנה ישולמו 36 מיליון ל"י על חשבון עבודות של שתי התוכניות התלת שנתיות. אשר לפעולות חדשות, אין כאן טבלה מרוכזת, בכל אופן הפעולות מפורזות בטבלאות סונות. אני מבקש לטמוע מהי התוכנית של הפעולות לסנה זו, וכן הסכום שישלמו הסנה וטה ישאר כחוב לאחר שנת התקציב 1956/57.

התוכנית הזאת איננה פותרת את בעיית חיטול הטעברות, היא פותרת אותה רק באופן חלקי; איננה פותרת את בעיית העליה החדשה, לפי התוכנית שיטנה, כולל ההקצבה של הסוכנות, אבל יחד עם זאת, כפי ששמענו, תוכנית הפעולות החדשה של הסיכון תהיה כערך בטסגרת של 8,850,000 ל"י. האם אנחנו צריכים לראות את התוכנית הזאת שיטנה בתקציב, כתוכנית סופית לשנת 1956/57? האם אנחנו איננו צריכים לראות גם הסנה - למרות הסצב, במקרה שלא תהיה טלחטה - תוכנית חדשה לסיכון שתבוצע תוך שנתיים ותשולם בזמן יותר ארוך?

אננו מציע לסנות דבר בתקציב, אני מציע להסאיר את הסכום בתקציב כפי שיטנו. עם זאת אני מבקש לוועדת הכספים תחליט לקיים דיון, לאחר הפגרה, על תוכנית הבונה בקשר עם חיטול הטעברות, קליטת העולים והסיכון בהתיסבות. תוך הנחה שהתקציב יובא לאיסור לפני הפגרה, אני מבקש לוועדת הכספים תחליט שהיא תקיים דיון, בהסתתפות טר האוצר וסרת העבודה. אז נדון בפרטים. אני מציע לוועדת הכספים תאסר את סכומי התקציב בהתאם למוצע, אבל שהיא לא תתקשר בפרטים. זה ניתן לה טכחית איסור התקציב, כי הרי כל פרט ופרט איננו טופיע בספר התקציב.

היו"ר י. גורר: אבל הפרטים הטופיעים, מצביעים עליהם. אחר-כך אפשר להעביר טטעיף לסעיף.

א. בהיר: כאן טופיע סכום של 10 מיליון ל"י להסוך פעולות; או 14 מיליון ל"י לסיכון עולים. הפירוטים האלה אינם שלמים ומלאים על ביצוע כל הפעולות. טכיוון טאיך באפטרותנו להיכנס כעת לפרטים, אני חוטב לוועדת הכספים צריכה להסאיר לעצמה את הזכות לדון בפרטי התוכנית לאחר איסור התקציב.

אשר לתקציב עצמו יש לי שתי שאלות.
הדירה שבונים כעת בהתישבות החדשה כוללת גם שירותים. בטקסי הקיבוצים אין עושים זאת, טסאירים רק מקום לשירותים. אני מציע שתהיה החלטה פרינציפיונית בוועדת הכספים שאין סוסרים למסך בית בלי שירותים, ולא עושים בית-כבוד לסתי טספחות. זו צריכה להיות הנחיית יסוד לגבי כל יסכום שנקציב - לגבי ההתישבות על כל צורותיה ובתוך זה גם ההתישבות הקיבוצית. אני חושב שהגיע הזמן לקבל החלטה כזו וגם לבצעה.

כך אני מציע לא לסבך את המתיישב מבחינה כספית, על ידי כך שאנו מקציבים ליחידת שיכון סכום שמי-אמסר לבנות בו שיכון (אני מתכוון לעליית הנוער וההתישבות החדשה). צריך למסור למתיישב דירה שלא תחייב אותו להסקיע הסקעות בוטפות, באותה מסגרת שיוחלט עליה - 26 ט"ס, 28 ט"ס או 30 ט"ס, אבל שהדירה תמסר בטורה כדי שהמתיישב לא יסתבך בגיוס אמצעים לגמר השיכון.

היו"ר י. גורי:

אני רוצה לומר מהי המסמעות של הצעתנו בנוגע לחלוקה אחרת של האמצעים בתחומי הסעיפים הנוכחים. זה יכול להעשות רק על ידי העברה מסעיף לסעיף על פי יוזמת האוצר. אם רוצים להבטיח שזה ייגש גם על פי יוזמתה של ועדת הכספים, צריך לדאוג לניסוח מתאים בחוק, מפני שוועדת הכספים יכולה להון רק אם טובאות הצעות להעברות מסעיף לסעיף על ידי האוצר.

י. בדר:

אני מבקש לומר משהו על כך.

היו"ר י. גורי:

אינני פותח בויכוח על זה, הערתי רק הערה על הצעתו של חה"כ בהיר.

מר עילם:

אני מבין שעלי להשיב על דברים שהם כתובים בהצעת התקציב ולא על דברים שאינם כתובים.

לשאלותיו של חה"כ בדר על האבטלה וכל הכרוך בה, דומני שדברים אלה ידועים בסידה מספקת. כדי אודש בחודשו נרשמים 30 אלף ועוד כמה אלפי איס כדורשי עבודה. אילו מסרד העבודה לא היה עושה שום פעולה בוספח רק הפועלים שהמסך תובע, בצירוף הפועלים שנדרשים לביצוע סעיפי תקציב הפיתוח, היו נשארים פאותם פועלים כמובטלים שלמים או חלקיים לפחות שני שלישי. בכרו העובדה שמסרד העבודה גורם לתעסוקה בוספת של פועלים על פני המצוי בטקס ובמלמנטים השונים של תקציב הפיתוח, שני שלישי אלה, שהם עשרים וכמה אלף איש, נחצים לשניים: חלק סטועסק, באופן שרק כשליש כדורשי העבודה נשארים, ללא עבודה, חלק בסלימות באותו חודש ועובד באודש השני, וחלק עובד באופן חלקי. הסדרים אלה גורמים לכך, שפרט לאנשים חולים, לכל איש יש הזדמנות לצאת לעבודה.

ז. טוונאייב:

ז.א... חמור 30 אלף שלישי בקלט בטקס הפרטי, ...

מר עילם:

לא רק המסך הפרטי, יש שמעסיקים פועלים בחקלאות, בתעשייה, בבנין, יש תעסוקה ארעית; הרי המסך ניזון בדרכים שונות, ובצירוף לעבודות שבאו בכח תקציב הפיתוח, הרי מסלושים וכמה אלף איש, היו נשארים כשני-שליש ללא עבודה, ושליש היה נכנס לעבודה דרך הלשכות. בכח התעסוקה המכוונת היה נכנס עוד שלישי, ושליש היה נשאר מובטל לגמרי. למען לא להביא לידי כך, העבודה מתחלקת באופן שכל אחד עובד מסבוע עד 2-3 שבועות, לפי המקרה.

י. בדר:

האם יש מקרים שנרשמים פקידים, אינטליגנציה?

סך עיילם: זה לא סכימטי על כל מאה איש, על יש כן ושל יש כן; תלוי בטצוע ובעונה. אלה סמינים נרשמים, או סקבלים עבודה בטסק הבלתי מאורגן או סמינים סקבלים עבודה.

סיכומי העבודה כפי שבערכו, וזה נסטר בכנסת על ידי שרת העבודה בטצוע החולף, הביאו בחשבון שעבודות הכנויות כטבעי בסחון, תהיה להן תרומה למעגל הסתהווה בטוק העבודה. אילו לא היתה קיימת הנחה זו, לא היתה הצדקה פרינציפיונית והלכתית להפחית בסכומים שנועדו לתעסוקה בטנה זו לעומת מה שהיה בטנה הקודמת. לא הופחת מהסכומים סתוך הנחה שרירותית שלא בחוץ, הסכומים הופחתו סתוך הנחה שבצרכי בסחון יוסקעו סיליוני לירות בהוצאות במרץ, לביצוע הזמנות, עבודות בביצורים, סקלטים וכד', וכל אלה יצטרכו להעשות בעזרת כוח אדם בחרושת ובסדה, לכן יש להניח שהאחד יסלים את הסני. אילו היה זה ענין רגיל של הקדמת אטצעים לעניני בסחון המתפזרים רגורלית בכל ימות השנה, בכל העונות - ויש גם עונה סתה - הנחתי לא היתה צדקת, אבל סאחר שההנחה של כוונות בסחוניות זה ענין של תקופה סוגבלת, יש סקום לסער סדבר זה יוכל להתקיים, אם הגורמים הטצוירים להפעלת הדברים הללו יפעילו אותם במועד - לא סנוטוקי תעסוקה אלא סניטוקים לגוף הענין.

האם סועסקים יותר פועלים בעבודות בסחון? - כן. ברגע זה סועסקים כ-800 פועלים במקומות סונים בארץ, בגליל העליון בלבד כ-250 פועל. רק הבורק יטבנו על מדוכה זו בטטה: כיצד להפעיל סספר גדול של פועלים, ובמרוכז, בעוד ימים אחדים בטטה זה. זה ייעשה בטתי דרכים: א) תליסת אלסנטים, בעלי חסיבות, סתוך טעגל התעסוקה והסרתם בעבודות בסחון; ב) עבודות בסחון סבין כה צריכות להעשות בטעגלים אחרים. על ידי כך אפשר לתת תשובה לשאלת התעסוקה וגם לשאלת הבטחון.

לצערי, לשאלתו של חה"כ בדר: האם אין בידי ססרד העבודה לעשות לזירוז העבודות הללו? - אין בידי לתת תשובה חיובית. אמנם אנו עושים לזרוז, אבל זה לא בתוך בידי ססרד העבודה. בחלקה זוהי טלאכה של ססרד הבטחון ובחלקה - של הרשויות המקומיות. אבל סניטוקים רבים אנו מסתדלים לזרוז את העבודות הללו, והלוגסה שהבאתי, על דיונים בטטה על העסקת אלפי פועלים, סוכיחה זו. אני סאסין שהזירוז יבוא, כי זה בנפשונו, לאו דווקא ססיקולי תעסוקה.

לשאלתו של חה"כ בדר על צמצום ההסקעות בצירוד כבוד בט.ע.צ. והאם אין לזה יחס שלישי לפעולות הבטחון. לצמצום זה אין השפעה על הנושא, כי הצירוד הכבוד טובא לארץ לאו דווקא לרשותה של מ.ע.צ., רובו טובא לרשות הרשויות לטטרות שונות. זה ענין של תקציב, בטטה יביאו צירוד כבוד וחדיש לארץ. בטנת התקציב הקודמת היה סכום גדול לטדי לצירוד כבוד ולחלקי חילוף. מ.ע.צ. בתור מבצעת עבודות בטה לידי מסקנה שיצ צירוד סספיק לרשותה וטבחינת ניהול הטסק אין ענין להעטים עליה ציון נוסף, פרט לכלים סיוחדים לעבודות סיוחדות, בעלות אופי של בסחון. לשם כך נועד הסכום שטופיע כאן. זהו צירוד שיט לו ססקל בעבודות תדירות בכבישים ויש לו ססקל בטעת חרום. אבל הצירוד הכבוד לרשות הגורמים המבצעים עבודות יובא לפי הסיטון בתקציב טטבע חוץ; וחלק טטנו - רכב וצירוד כבוד - יחפשו דרכים להקדים את הבאתו לארץ.

כוח אדם בטעת חרום. אם לדון לפי התקציב, הסכום אינו סספיק לטעת חרום, הוא סספיק לטעת חרום בנוסח אטטרול ושלסום. ברור שניצול כוח האדם, ויסות כוח האדם, ביידות כוח האדם, תיטרון כוח האדם - זה לא יכול להעשות בכוח יחידה קטנה. אנו סבורים שלענין זה אין ביטוי תקציבי סכריע, כי אין ענין להרים צוות גדול של אנשים סקריים, בטיוחד למטרה זו, על טנת סיהיו חולטים על כוח האדם. אנו חושבים שזה לא ייעשה על ידי הזמנת אנשים סקריים, אלא אנו אוטבים להעלות אנשים לטנגנון זה סתוך כלל עובדי ססרד העבודה. יש בדעתנו להוריד אנשים סתפקידם הקיים, בטידה שהם סגלים תכוונות הדרושות

לתפקיד הטיוח ולמעמד אותם רק לתפקיד הטיוח. כלומר, שעל הצוות הנוכחי של עובדים נגייס אנשים נוספים, בחלקם של פיקוח על העבודה, כי הרי שיטת הפיקוח של העבודה. תשתנה בשעת חרום - לא יהיה צורך לסטור על יחוקי עבודה, מסטרות וכו', דברים שילכו הצדה - ואנשים שבקיימים בבתי-חרושת יופנו לצד הסני של המטבע, אבל גם זה לא יענה לשאלה. יכול להיות שהתשובה תבוא על ידי סכום מסויים שהרזרבה, כי הסכום הנדרש אינו גדול. עניינים אלה נסקלו עם הגורמים המוטסכיי בארץ, עם גורמי הבטחון, ושני הצדדים - גם משרד העבודה וגם הצבא - טוזיקים בדעה הזאת שהבאתי - לא אורגניזציה של אנשים מקריים, שתרגול כוחה ייעשה בשעה דחוקה, אלא לקחת אנשים מאוטובים מתוך המטגרת הקיימת.

ענין החוקים החדשים המונחים על שולחן הכנסת. בדרך-כלל חוקים ושנויים בחוקים אינם דורשים כוח אדם נוסף. ברור שאפשר בהרבה להרחיב את הכושר של סמירה ופיקוח על הוצאה לפועל של חוקים, כשם שהמסורה יכולה לוטר שתוספת של 100 סוטרים פה ושם ימלאו את התפקיד בצורה מלאה ושלמה יותר, או כשם שמשרד הבריאות יכול להגיד: עוד מטה, ועוד רופא וכו'. אבל אנו מדברים במוטגים מצופצים של שעה לא רגילה, של שעת חרום, ולכן לא ראינו יסוד לבקש הרחבה לצרכי טיפול בחוקים, פרט לאותם חוקים שהם מונחים עכשיו על שולחן הדיונים. על שולחן הדיונים מונחים חוקים אשר מידת ההגסטמה תהיה בזמנים שונים, ואם יוגשם חוק הגנת הסכר, בתור תגובה להצעת חוק בגד הלנת הסכר, חוק כזה עלול לתבוע כמה אנשים כתוספת, אבל יתכן שלא יידרש הדבר.

אשלב דברי אלה בתשובה לשאלה נחרת: האם נעשו סידורים לצמצום בטנגנון וליעילותו? אני יכול להשיב בחיוב. רק לפני כמה ימים הוקמה ועדה מאד רצינית במשרד העבודה אשר התחילה בעבודתה וצריכה לסיים אותה במסך זמן מוגבל. אנו סאמינים ומטערים, שבכוח הטיפול של הועדה, אפשר יהיה להשיג אחד טסניים: או אפשרות לסחרר עובדים, נוסף ליעול, או נוכל לסחרר עובדים מתפקיד אחד ולהעבירם לתפקיד אחר.

נ. טוזאיב
 אני רוצה לעורר עוד שאלה: מהו מצב התעסוקה בתעשייה? האם משרד העבודה עוסד בטבע עם האיגוד הטצועי, האם הוא עוקב אחרי מצב התעסוקה בענפי התעשייה הטוניים? מהו המצב כיום ומהי הפרוגנוזה מיד אחרי החגים, כי חוטבים שאחרי החגים המצב יכול להחמיר, מפני שסטדלים למנוע פיטורים לפני החגים?

הישיבה נועלה בשעה 13.00.